

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere

Vastaus keskustan aluevaltuustoryhmän valtuustoaloitteeseen

Viranhaltijaesittelyn käyttöönotto kaikkien merkittävien päätösasioiden käsittelyssä aluevaltuuston kokouksissa

Aloite

Keskustan aluevaltuustoryhmä jätti 16.2.2026 aloitteen, jossa esitetään, että valtuustotyöskentelyn tehostamiseksi ja päätöksenteon laadun parantamiseksi otetaan käyttöön käytäntö, jossa vastuullinen viranhaltija esittelee kaikki taloudellisesti, toiminnallisesti tai strategisesti merkittävät päätösasiat ennen valtuustokeskustelua ja päätöksentekoa.

Esittelyssä tulee käydä tiiviisti läpi asian taustat, valmisteluprosessi, keskeiset vaikutukset, mahdolliset vaihtoehdot sekä riskit ja toimeenpanon aikataulu, minkä jälkeen valtuusto käy asiasta keskustelun ja tekee päätöksen.

Käytäntö vahvistaa tietoon perustuvaa päätöksentekoa, selkeyttää ja jäsentää valtuustokeskustelua sekä vähentää epäselvyyksiä ja päällekkäisiä kysymyksiä. Suullinen esittely täydentää kirjallista aineistoa ja varmistaa, että kaikilla valtuutetuilla on yhtenäinen ja ajantasainen kokonaiskuva käsiteltävästä asiasta.

Samalla se vahvistaa valmistelun ja päätöksenteon välistä yhteyttä, lisää avoimuutta ja parantaa luottamusta hyvinvointialueen päätöksentekoon. Keskustan aluevaltuustoryhmä katsoo, että menettely tulee kirjata pysyväksi osaksi valtuuston kokouskäytäntöä tai hallintosääntöä.

Vastaus

Hallintosäännön 91 §:n mukaan aluevaltuuston toiminnan sisäistä järjestelyä koskevien asioiden valmistelua johtaa aluevaltuuston puheenjohtaja, jollei aluevaltuusto toisin päättä.

Puheenjohtaja johtaa asioiden käsittelyä ja pitää huolta järjestyksestä kokouksessa. (HS 103 §)

Aluehallitus on asettanut puheenjohtajatoimikunnan, jonka tehtävänä on edistää aluevaltuuston kokouksen asioiden käsittelyä muun muassa keskustelemalla tarvittavista yhteisistä linjauksista valtuustoryhmien kesken.

Joillakin hyvinvointialueilla on käytössä valtuuston kokousta edeltävä info- tai selostustilaisuus, jossa valtuutetuille esitellään tärkeimmät käsittelyyn tulevat asiat. Pirkanmaan hyvinvointialueella tällaista käytäntöä ei ole. Aluevaltuustossamme yksittäisiä merkittäviä päätösasioita on tiiviisti esitelty kokouksessa puheenjohtajan tai puheenjohtajatoimikunnan linjauksen pohjalta. Muilta osin viranhaltijat ovat kokouksessa paikalla vastaamassa mahdollisiin kysymyksiin.

Pirkanmaalla aluevaltuuston valiokuntien tehtävänä on osallistua aluevaltuuston strategisten päätösaasioiden valmisteluun valiokuntaohjelmassa tarkemmin määrättyllä tavalla (HS 90 §). Valiokuntien jäseniksi voidaan nimetä aluevaltuutettuja tai varavaltuutettuja (HS osa II). Valiokunnissa mukana olevat valtuutetut ja varavaltuutetut saavat tietoa valtuuston käsittelyyn tulevista asioista ja osallistuvat niiden valmisteluun valiokuntakäsittelyjen yhteydessä. Lisäksi aluehallituksen jaostoissa käsitellään jaoston tehtävien mukaisesti myös valtuuston käsittelyyn tulevia asioita. Strategiasta ja taloudesta järjestetään valmisteluprosessin aikana erillisiä seminaareja. Nämä alueellamme käytössä olevat toimintatavat edistävät valtuutettujen ja muiden luottamushenkilöiden osallistumista ja vaikuttamista päätösprosessin varhaisemmassa vaiheessa kuin yksisuuntainen info vasta päätöksenteon yhteydessä.

Demokratiarakenteen kehittämistyössä (depro 2) on alkuvuoden 2026 aikana käsitelty muun ohessa tiedonkulun parantamista päätösprosesseissa. Työskentelyn aikana ohjausryhmä on linjannut, että on tarkoituksenmukaista edetä nykyisiä rakenteita kehittämällä, eikä tässä vaiheessa luoda uusia rakenteita. Ohjausryhmän työskentelyn aikana on kiinnitetty huomiota myös luottamushenkilöiden omaan rooliin tiedon välittäjinä omissa poliittisissa ryhmissään. Esimerkiksi valiokunnissa asian valmisteluun osallistuneiden valtuutettujen tai varavaltuutettujen odotetaan osaltaan pitävän oman poliittisen ryhmänsä muita jäseniä tietoisina keskeisistä käsittelyssä olleista teemoista.

Valtuutettujen mahdollisimman hyvään tiedonsaantiin kiinnitetään huomiota myös muilla tavoin. Kirjalliset materiaalit sisältävät usein tiiviin esityksen päätettävän asian pääkohdista. Näiden sisältöä on mahdollista ohjeistaa tarvittaessa siten, että ne palvelevat entistä paremmin päätöksentekijöitä.

Aluevaltuuston kokoukset ovat nykyisellään kestoaltaan melko pitkiä. Keväällä 2026 hallintopalveluissa on tehty vertailua kahdeksan hyvinvointialueen valtuustojen päätöksenteosta vuoden 2025 tietojen pohjalta. Vertailun perusteella Pirkanmaan hyvinvointialueella valtuuston kokouksia järjestettiin eniten (8 kokousta, vertailualueilla 5-8). Kokouksen keskimääräinen kesto oli 4 tuntia (vertailualueilla 1,5-5 tuntia).

Edellä esitetyillä perusteilla tässä vaiheessa ei ole tarkoitus ottaa käyttöön erillisiä valtuustoinfoja tai aluevaltuuston päätösaasioiden viranhaltijaesittelyjä kokouksessa. Yksittäistapauksessa asian esittelystä valtuuston kokouksessa linjaa aluevaltuuston puheenjohtaja tai puheenjohtajatoimikunta.

Mikäli tilanne muuttuu, tästäkin asiasta on mahdollista käydä linjauskeskustelua puheenjohtajatoimikunnassa.

Vastaus on valmisteltu yhteistyössä aluevaltuuston puheenjohtajan kanssa.

Tampereella 11.6.2026

Miia Luukko

hallintojohtaja